

حقوق تجارت بین‌الملل پیشرفته

تحریم‌های اقتصادی آمریکا، اتحادیه اروپا و سازمان ملل
مبانی، انواع، تاریخچه و آثار

سید محمد حسن رضوی

عضو هیئت علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

فهرست مطالب

۱۷	پیشگفتار
۲۳	مقدمه
۲۹	فصل اول: معرفی نظام‌های تحریمی مهم از منظر مقام اعمال کننده
۲۹	گفتار اول: تحریم‌های سازمان ملل متحد
۳۰	مبحث اول: فرآیند اعمال و لغو
۳۲	مبحث دوم: نهادهای اجرایی و نظارتی
۳۲	الف. کارگروه ویژه
۳۲	ب. گروه کارشناسان
۳۳	گفتار دوم: تحریم‌های ایالات متحده آمریکا
۳۳	مبحث اول: فرآیند قانونگذاری و نهادهای مقنن
۳۴	الف. قانون اختصاصی مصوب کنگره
۳۵	ب. قوانین عام کنگره: اعطای اختیار به دستگاه اجرایی
۳۸	مبحث دوم: نهادهای اجرایی و نظارت بر تحریم‌های اقتصادی و اقدامات فراسرزمیانی
۳۸	الف. نهاد ناظر بر اجرای عمومی قوانین ایالتی و فدرال
۳۹	ب. نهاد ناظر بر تحریم‌ها: وزارت خزانه داری و اوپک
۴۱	ج. نهاد ناظر بر پولشویی و جرایم مالی: فینسن
۴۲	د. نهاد ناظر بر قوانین مالیاتی: سرویس مالیاتی آمریکا
۴۳	ه. نهاد ناظر بر کنترل صادرات کالاهای آمریکایی
۴۴	۱- مقررات ترافیک بین‌المللی اسلحه
۴۴	۲- مقررات اداره صادرات
۴۵	و. نهاد ناظر بر اجرای قوانین بانکی

۶ حقوق تجارت بین‌الملل پیشرفته

ز. نهاد ناظر بر اجرای قوانین مرتبط با ترویسم ۴۶
ح. نهاد ناظر بر پایش قوانین مالکیت فکری کشورها ۴۶
مبحث سوم: اندیشکده‌ها و سیاست خارجی آمریکا ۴۷
مبحث چهارم: آیین رسیدگی اوfk به موارد نقض تحریم ها ۵۰
الف. فرآیند آغاز تحقیقات اوfk ۵۰
۱- گزارش موسسه مالی ۵۱
۲- خودافشائی ۵۲
۳- سایر موارد ۵۴
ب. اصول حاکم بر رسیدگی های اوfk ۵۴
۱- اصل مسئولیت مطلق ۵۴
۲- عوامل مخففه و مشدده مجازات ۵۵
ج. اقدامات تنیبی اوfk ۵۷
مبحث پنجم: فرآیند لغو تحریم‌های اقتصادی آمریکا ۵۸
گفتار سوم: تحریم‌های اتحادیه اروپا ۶۰
مبحث اول: جایگاه تحریم‌ها در قوانین اتحادیه اروپا ۶۱
مبحث دوم: فرآیند اعمال تحریم‌های اتحادیه اروپا ۶۲
مبحث سوم: اصول حاکم بر تحریم‌های اتحادیه اروپا ۶۳
الف. امکان مجوزدهی موردي در سطح اعضای اتحادیه ۶۳
ب. عدم مسئولیت اشخاص تبعیت کننده از تحریم ۶۴
ج. ممنوعیت دور زدن تحریم ۶۶
مبحث چهارم: نهادهای اجرایی و نظارتی ۶۶
مبحث پنجم: مجازات نقض تحریم‌های اقتصادی ۶۷
فصل دوم: تحریم‌های اقتصادی از منظر مخاطب ۶۹
گفتار اول: تحریم‌های سرزمینی ۶۹
مبحث اول: تحریم سرزمینی اتحادیه اروپا ۷۰
مبحث دوم: تحریم‌های سرزمینی آمریکا ۷۰
الف. اشخاص آمریکایی ۷۱
۱- توسعیع صلاحیت: اشخاص غیرآمریکایی زیرمجموعه اشخاص آمریکایی ... ۷۲

فهرست مطالب ۷

۲- توسيع صلاحیت: فراهم کردن موجبات نقض تحریم.....	۷۳
ب. موسسات مالی آمریکایی	۷۵
ج. کالا، خدمات و فن آوری آمریکایی	۷۶
۱- انواع صادرات ممنوعه	۷۷
۱-۱- صادرات مجدد.....	۷۸
۱-۲- صادرات مفروض	۷۹
۱- استثناء: تبدیل اساسی و کالاهای بشردوستانه	۸۰
۲- توسيع صلاحیت: قاعده سطح حداقلی	۸۰
د. اثر فراسرزمینی تحریم‌های سرزمینی آمریکا.....	۸۱
۱- قوانین و استانداردهای بانکی آمریکا: منطقه پرخطر از نظر پولشویی	۸۲
۲- اهمیت دسترسی به پرداخت دلاری و داشتن حساب کارگزاری	۸۵
۲-۱- دلار آمریکا به عنوان مبنای ارزش گذاری	۸۷
۲-۲- دلار آمریکا به عنوان مبنای تبدیل ارزها به یکدیگر	۸۹
۳- دسترسی به بازار مالی نیویورک	۹۰
۴- مقررات حاکم بر صنعت بیمه	۹۲
۵- خطر سوء شهرت	۹۳
ه. نقض تحریم‌های سرزمینی آمریکا	۹۴
۱- فرآیند رسیدگی در آمریکا	۹۶
۲- تعریف موضع جرم و مجازات.....	۹۷
۳- استرداد اشخاص ناقض تحریم ها	۹۹
۳-۱- پرونده منگ وان ژو (هوآوی)	۱۰۱
۳-۲- پرونده‌های استرداد موفق	۱۰۳
۳-۳- سید سجاد شهیدیان	۱۰۴
۳-۴- نگار قدسی کنی	۱۰۵
۳-۵- پرونده‌های استرداد ناموفق	۱۰۶
۴- دستگیری از طریق اینترپل	۱۰۷
و. معافیت از تحریم‌های سرزمینی آمریکا	۱۰۸
۱- مجوز خاص	۱۰۸
۲- مجوز عام	۱۰۸

۸ حقوق تجارت بین‌الملل پیشرفته

۱۱۱.....	گفتار دوم: تحریم‌های فراسرزمینی
۱۱۲.....	مبحث اول: مخاطب تحریم: شخص غیر آمریکایی
۱۱۴.....	مبحث دوم: نحوه تعیین رفتار متخلفانه
۱۱۵.....	مبحث سوم: مجازات و ضمانت اجرای نقض تحریم
۱۱۶.....	الف. محرومیت از دسترسی به بازار آمریکا
۱۱۹.....	ب. طرح دعوای خسارت علیه ناقضان تحریم‌های فراسرزمینی
۱۲۰.....	ج. کیفری نمودن تحریم‌های فراسرزمینی
۱۲۲.....	مبحث چهارم: مقابله با تحریم‌های فراسرزمینی
۱۲۳.....	الف. انسداد اثر تحریم در سرزمین خود
۱۲۳.....	۱- مقررات انسداد اروپا
۱۲۴.....	۲- سایر کشورها: کانادا و چین
۱۲۵.....	۳- وضع تحریم ثانویه متقابل
۱۲۵.....	ب. طرح دعوای حقوقی علیه تحریم‌های فراسرزمینی
۱۲۶.....	۱- محاکم بین‌المللی
۱۲۷.....	۲- محاکم داخلی: مقررات انسداد و توقف فعالیت
۱۲۹.....	فصل سوم: تحریم‌های اقتصادی از منظر ماهیت مقرره
۱۲۹.....	گفتار اول: تحریم‌های بخشی
۱۳۰.....	مبحث اول: تحریم بخش مرتبط با رفتار متخلفانه
۱۳۰.....	مبحث دوم: تحریم‌های همه جانبه و فراگیر
۱۳۲.....	گفتار دوم: تحریم پروژه
۱۳۴.....	گفتار سوم: تحریم‌های شخصی
۱۳۵.....	مبحث اول: تحریم سازمان ملل
۱۳۵.....	الف. فرآیند خروج از فهرست تحریم سازمان ملل
۱۳۷.....	ب. فهرست غیرالزام آور سازمان ملل
۱۳۸.....	مبحث دوم: تحریم اتحادیه اروپا
۱۳۹.....	الف. آثار حقوقی قرار گرفتن در فهرست تحریم‌های اتحادیه اروپا
۱۴۱.....	ب. معافیت‌های قانونی در تحریم‌های شخصی
۱۴۲.....	ج. فراهم کردن غیر مستقیم منابع مالی: تعمیم تحریم‌های شخصی

فهرست مطالب ۹

۱۴۳.....	۱- معیار مالکیت.....
۱۴۴.....	۲- معیار کنترل.....
۱۴۸.....	مبحث سوم: تحریم ایالات متحده آمریکا.....
۱۶۹.....	الف. فهرست‌های مربوط به وزارت تجارت آمریکا.....
۱۵۰.....	ب. فهرست مربوط به وزارت دفاع آمریکا.....
۱۵۱.....	ج. فهرست‌های مربوط به وزارت خارجه آمریکا.....
۱۵۱.....	۱- فهرست عدم اشاعه .....
۱۵۲.....	۲- فهرست کنترل صادرات تسلیحات.....
۱۵۲.....	۳- فهرست‌های مربوط به تروریسم .....
۱۵۲.....	۳-۱ فهرست سازمان‌های تروریستی خارجی .....
۱۵۳.....	۳-۲ فهرست دولت‌های حامی تروریسم .....
۱۰۰.....	د. فهرست‌های مربوط به وزارت خزانه داری آمریکا .....
۱۰۰.....	۱- اتباع خاص تعیین شده و اشخاص مسدوده شده (اس دی ان) .....
۱۰۷.....	۲- فهرست اشخاص خارجی دورزننده تحریم‌ها .....
۱۰۷.....	۳- فهرست کپتا .....
۱۰۸.....	۴- سایر فهرست‌ها .....
۱۰۹.....	۵. برچسب‌های تحریمی: مبانی تحریم‌های شخصی .....
۱۶۲.....	و. تعیین تحریم‌های شخصی .....
۱۶۳.....	ز. فرآیند خروج از فهرست اس دی ان .....
۱۶۵.....	۱- فرآیند اداری .....
۱۶۷.....	۲- تغییر ساختار شرکتی .....
۱۶۹.....	۳- فرآیند قضائی .....
۱۷۳.....	فصل چهارم: اثر تحریم‌های اقتصادی بر قراردادهای تجاری .....
۱۷۳.....	گفتار اول: اثر تحریم بر اجرای قرارداد منعقد شده .....
۱۷۵.....	مبحث اول: تفسیر شرط قراردادی .....
۱۷۹.....	مبحث دوم: تعذر قانونی .....
۱۷۹.....	الف. قوه قاهره (فورس ماژور) .....
۱۸۱.....	ب. غیر ممکن شدن اجرای قرارداد .....

۱۰ □ حقوق تجارت بین‌الملل پیشرفته

ج. عقیم شدن هدف قرارداد.....	۱۸۳
د. تعسر اقتصادی.....	۱۸۳
گفتار دوم: اثر تحریم بر مذاکره قرارداد جدید.....	۱۸۴
مبحث اول: اثر وضع تحریم‌های اقتصادی بر تعهدات قراردادی	۱۸۴
الف. تصریح به عدم اثرگذاری بر تعهدات قراردادی.....	۱۸۶
ب. سکوت قرارداد.....	۱۸۷
ج. مذاکره مجدد.....	۱۸۷
د. قرار دادن در حکم قوه قاهره یا غیر ممکن شدن قرارداد.....	۱۸۸
۵. حق فسخ	۱۸۸
و. حق فسخ با حق بازگشت.....	۱۸۹
مبحث دوم. شروط قراردادی متاثر از تحریم	۱۹۰
الف. شرط لزوم تبعیت از تحریم	۱۹۰
۱- شرط تبعیت از تحریم‌ها در صنعت حمل و نقل	۱۹۲
۲- شرط تبعیت از تحریم‌ها در صنعت بیمه	۱۹۴
ب. شرط مربوط به تأییدیه‌ها و تضمینات	۱۹۵
ج. شرط قانون حاکم	۱۹۶
د. شرط حل و فصل اختلافات (داوری).....	۱۹۷
۵. سایر شروط	۲۰۱
۱. شرط تضمین اجرای قرارداد	۲۰۱
۲. شروط مربوط به دستکاری یا خاموش کردن سامانه ردیاب	۲۰۱
۲. شرط بندر امن	۲۰۲
فصل پنجم: اثر تحریم‌های اقتصادی بر ایجاد اختلافات تجاری	۲۰۳

گفتار اول: دعاوی ناشی از نقض شرط تبعیت از تحریم‌ها.....	۲۰۳
گفتار دوم: دعاوی ناشی از ضرورت ایجاد روابط غیر شفاف.....	۲۰۵
مبحث اول: عدم شفافیت در روابط قراردادی	۲۰۵
مبحث دوم: عدم شفافیت در روابط بانکی	۲۰۷
الف. استفاده از شیوه‌های پرخطر دریافت ثمن	۲۰۸
ب. استفاده از شرکت‌های صوری پوششی	۲۱۰

فهرست مطالب ۱۱

۱- تعریف شرکت صوری و شرکت پوششی ۲۱۰
۲- نحوه تشخیص شرکت پوششی ۲۱۳
۳- استفاده از شرکت‌های صوری و پوششی ۲۱۳
ج. استفاده از شرکت‌های بازرگانی ۲۱۶
۱. عدم تعیین تکلیف کارمزد و هزینه‌های بانکی پرداخت ۲۱۶
۲. عدم اعتبار سنجی صحیح و کامل شرکت بازرگانی ۲۱۸
۳. عدم تعیین سقف اعتبار و خطرپذیری ۲۲۰
۴. مسدود شدن وجود ۲۲۱
د. استفاده از صرافی ۲۲۲
۱- نحوه عملکرد صرافی و تفاوت آن با حواله ۲۲۳
۲- استفاده از صرافی جهت انجام پرداخت‌های بانکی ۲۲۵
۳- ابعاد حقوقی استفاده از صرافی ۲۲۷
مبحث سوم: عدم شفافیت در مورد هویت کشتی ۲۳۰
مبحث چهارم: عدم شفافیت در منشا محموله و مسیر حمل ۲۳۴
الف. خاموش نمودن سامانه رديابي اتوماتيك کشتی ۲۳۵
ب. انتقال کشتی به کشتی ۲۳۸
گفتار سوم: دعاوی ناشی از افزایش هزینه‌های غیر قابل پیش بینی ۲۴۲
مبحث اول: افزایش هزینه‌های پرداخت بانکی ۲۴۳
مبحث دوم: افزایش هزینه‌های حمل و نقل ۲۴۴
گفتار چهارم: دعاوی ناشی از توقيف، توقيف یا مصادره محموله یا کشتی ۲۴۵
فصل ششم: اقدام حقوقی علیه وضع تحریم‌ها در محاکم داخلی و دیوان‌های بین‌المللی ۲۴۷
گفتار اول: طرح دعوا در محاکم داخلی کشور تحریم شده ۲۴۷
گفتار دوم: طرح دعوا در دیوان‌های بین‌المللی ۲۴۹
مبحث اول: دیوان کیفری بین‌المللی ۲۴۹
مبحث دوم: معاهدات چندجانبه و دوچانبه ۲۵۱
الف. سازمان جهانی تجارت ۲۵۱
۱- کشورهای اروپایی علیه آمریکا: ایران و کوبا ۲۵۲

۱۲ ■ حقوق تجارت بین‌الملل پیشرفته

۲۵۳.....	۲- اوکراین علیه روسیه.....
۲۵۵.....	ب. معاهدات دوچار مودت یا سرمایه گذاری.....
۱.....	۱- عهدنامه مودت ایران و آمریکا: شکایت ایران به دیوان دادگستری
۲۵۶.....	بین‌المللی .....
۲۵۸.....	ج. مسئولیت اجتماعی شرکتی .....

فصل هفتم: تحریم‌های اقتصادی و ایران ۲۶۱

۲۶۱.....	گفتار اول: تاریخچه تحریم‌های اقتصادی اعمال شده علیه ایران (قبل از برجام).....
۲۶۱.....	مبثت اول: تحریم‌های اقتصادی قبل از برنامه هسته‌ای ایران.....
۲۶۲.....	الف. تکمیل تحریم‌های سرزمنی آمریکا .....
۲۶۴.....	ب. قانون ایلسا: آغاز اعمال تحریم‌های فراسرزمینی آمریکا.....
۲۶۵.....	مبثت دوم: تحریم‌های مبنی بر برنامه هسته‌ای ایران.....
۲۶۶.....	الف. بیانیه تهران و توافقنامه پاریس .....
۲۶۸.....	ب. ارجاع پرونده هسته‌ای ایران به شورای امنیت سازمان ملل .....
۲۶۹.....	۱. قطعنامه ۱۶۹۶: الزام آور نمودن اقدامات اعتمادساز داوطلبانه .....
۲۷۰.....	۲. قطعنامه ۱۷۳۷: ایجاد کارگروه ویژه تحریم ایران .....
۲۷۱.....	۳. قطعنامه ۱۷۴۷: آغاز وضع تحریم‌های اقتصادی .....
۲۷۲.....	۴. قطعنامه ۱۸۰۳: ایجاد حق بازرگانی محموله‌ها .....
۲۷۴.....	۵. قطعنامه ۱۹۲۹: آخرین قطعنامه تحریمی شورای امنیت .....
۲۷۷.....	مبثت سوم: وضع تحریم‌های فوج کننده .....
۲۷۸.....	الف. تحریم فروش بنزین و سرمایه گذاری در صنعت نفت و گاز (۲۰۱۰) .....
۲۷۸.....	۱- قانون جامع تحریم‌ها، پاسخگویی و عدم سرمایه گذاری ایران (سیسادا) .....
۲۷۹.....	۲- تصمیم ژوئیه ۲۰۱۰ شورای اروپا .....
۲۸۰.....	ب. تحریم خرید نفت خام ایران (۲۰۱۲) .....
۲۸۱.....	۱- قانون اختیارات دفاع ملی ۲۰۱۲ .....
۲۸۲.....	۲- تصمیم ژانویه ۲۰۱۲ شورای اروپا .....
۲۸۳.....	ج. تحریم خدمات سوئیفت و گاز طبیعی ایران .....
۲۸۴.....	د. قانون کاهش تهدید ایران و حقوق بشر سوریه .....
۲۸۵.....	ه. قانون آزادی و مقابله با اشعاعه تسليحات ایران (ایفکا) .....

فهرست مطالب □ ۱۳

گفتار دوم: توافق هسته‌ای میان ایران و کشورهای ۱+۵ ..... ۱+۵	۲۸۶
مبحث اول: برنامه اقدام مشترک ۲۸۷	۲۸۸
مبحث دوم: برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) ۲۸۹	۲۸۹
الف. امضای برجام: روز جمع بندی ۲۹۰	۲۹۰
ب. تصویب در نظام داخلی: روز پذیرش ۲۹۳	۲۹۳
۱- نظام داخلی ایران ۲۹۴	۲۹۴
۲- نظام داخلی آمریکا ۲۹۵	۲۹۵
۳. نظام داخلی اتحادیه اروپا ۲۹۷	۲۹۷
ج. آغاز انجام تعهدات هسته‌ای ایران ۲۹۷	۲۹۷
د. روز اجرا: رفع تحریم‌های هسته‌ای ۲۹۹	۲۹۹
۵. روز انتقال و روز خاتمه ۲۹۹	۲۹۹
مبحث سوم: اجرای برجام (دوره پسابر جام) ۳۰۰	۳۰۰
الف. آثار حقوقی و اقتصادی اجرای برجام ۳۰۰	۳۰۰
ب. ادعاهای نقض برجام ۳۰۲	۳۰۲
ج. ایرادات حقوقی برجام ۳۰۳	۳۰۳
۱- تحریم‌های ثانویه ۳۰۳	۳۰۳
۲- تحریم‌های هسته‌ای ۳۰۴	۳۰۴
۳- بازگشت پذیری تحریم‌ها ۳۰۵	۳۰۵
گفتار سوم: وضع تحریم‌های فراسرزمینی آمریکا (انتخاب دونالد ترامپ به ریاست جمهوری آمریکا) ۳۰۶	۳۰۶
مبحث اول: ایرادات رئیس جمهور آمریکا به برجام ۳۰۷	۳۰۷
الف. شرط زوال پذیر (غروب) ۳۰۸	۳۰۸
ب. برنامه موشکی ایران ۳۰۸	۳۰۸
مبحث دوم: تلاش جهت بازگرداندن تحریم‌های اقتصادی ۳۱۰	۳۱۰
الف. قانون مقابله با دشمنان آمریکا از طریق تحریم‌ها (کاتسا) ۳۱۰	۳۱۰
ب. تلاش جهت فعال کردن مکانیزم ماشه در برجام ۳۱۱	۳۱۱
ج. عدم تایید پایبندی ایران به برجام ذیل قانون اینارا: فشار به کنگره ۳۱۲	۳۱۲
مبحث سوم: خروج آمریکا از برجام ۳۱۴	۳۱۴
الف. معافیت «دوره اتمام فعالیت» ۳۱۵	۳۱۵

۱۴ □ حقوق تجارت بین‌الملل پیشرفته

ب. عطف به مسابق شدن تحریم.....	۳۱۷
مبحث چهارم: پیگیری سیاست فشار حداکثری توسط آمریکا.....	۳۱۸
الف. اثر فشار حداکثری بر وضع و اجرای قوانین تحریمی	۳۱۹
ب. لغو کلیه معافیت‌های خرید نفت خام.....	۳۲۰
ج. وضع تحریم‌های جدید.....	۳۲۱
د. همه گیری کرونا و ضرورت کاهش تحریم ها.....	۳۲۳
۱- رویکردهای مختلف به کاهش تحریم ها	۳۲۴
۲. ارائه «معافیت روی کاغذ» و تداوم فشار حداکثری	۳۲۷
۳. اثر تحریم بر سلامت مردم ایران	۳۲۹
گفتار چهارم: مقابله با تحریم‌های فراسرزمینی آمریکا.....	۳۲۹
مبحث اول: اقدامات کشورهای اروپایی.....	۳۲۹
الف. قانون انسداد.....	۳۳۰
ب. اینستکس	۳۳۱
ج. کanal بشردوستانه سوئیس.....	۳۳۲
مبحث دوم: اقدامات ایران	۳۳۳
الف. شکایت به دیوان بین‌المللی دادگستری	۳۳۴
ب. کاهش سطح تعهدات ذیل برجام.....	۳۳۵
۱- گام اول تا چهارم ایران	۳۳۶
۲- گام پنجم ایران و سازوکار مашه	۳۳۷
مبحث سوم: انقضای تحریم تسليحاتی ایران	۳۳۸
گفتار پنجم: آغاز دوباره مذاکرات (انتخاب جو بایدن به ریاست جمهوری آمریکا)	۳۴۰
مبحث اول: قانون اقدام راهبردی برای لغو تحریم ها	۳۴۰
مبحث دوم: مذاکرات وین	۳۴۲
مبحث سوم: ضرورت ابهام زدایی از تعهدات آمریکا ذیل برجام	۳۴۴
الف. ضرورت ورود به نظام حقوق داخلی آمریکا	۳۴۵
ب. ضرورت بازگشت به وضعیت سابق	۳۵۰
گفتار ششم: تحریم‌های اقتصادی و اقدام متقابل در نظام حقوقی داخلی ایران	۳۵۱
مبحث اول: تعیین جایگاه قانونی تحریم‌های اقتصادی خارجی در نظام حقوقی ایران	۳۵۱

فهرست مطالب ۱۵

الف. نسبت میان مقررات تحریمی خارجی و نظام داخلی ایران و ایجاد نهاد ناظر بر تحریم.....	۳۵۲
ب. مدیریت آثار تحریم در نظام حقوقی ایران: قانون شرایط اضطراری.....	۳۵۳
مبحث دوم: بازطراحی نظام حقوقی تحریم‌های اقتصادی ایران.....	۳۵۴
کتابنامه.....	۳۵۷
منابع انگلیسی.....	۳۵۷
منابع فارسی.....	۳۶۲
پرونده‌های حقوقی و کیفری.....	۳۶۴